

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

»EDINOST« izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za štiri leta 1 gld. 20 kr. — Poslanice stavilke pri upravnistvu in po tiskalnik v Trstu se dobivajo po 8 kr. — Narodne, reklamacije in izjave prejema Upravnistvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via S. Lazzaro« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izjave (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačajo za vsako besedo 2 kr.

Poziv.

Nekoliko naših čest. gg. naročnikov je v istini pozabilo na plačilo za tekoče leto. Nadejamo se trdno, da bo ta opomin zadostoval, da sedaj — v zadnjem mesecu — k malu svojo dolžnost storé!

Opravnistvo »Edinosti.«

† Dr. Janez Bleiweis, vitez Trsteniški.

Ves slovenski svet je pretresla prežalostna vest, da je dr. Bleiweis v 49. dan meseca novembra izdahnol preblago svojo dušo ter se preselil na oni svet, kjer se vsem narodom pravica godi. Naša domovina se je zavila v črno, od palače do najborniške kočje vlada tiha žalost. Ni več moča, ki je brez nelanja, brez bojazni z vso dušno močjo skoro polustoletja delal za svoj narod; našel ga je, kakor zapuščenega otroka v zibeli, odgojil ga do krepkega mladeniča in zato se po vsej pravici česti dr. Bleiweis z lepim imenom: oče slovenskemu narodu. Utrnola se je najsvetlejša zvezda z slovenskega neba, ugasnel je divni meteor, na kateri se je zaupljivo oziral naš rod v vseh viharjih, ki so tulili po naših zemljah. Ne bi je več njegovo sreča, iz katerega je kipela tako gorka ljubezon do domovine, a milijon src bija v iskreni hvaležnosti za neprecenljive darove, katere je umrlj položil slovenskemu narodu na sveto ognjišče. Trava zaraste spomenik na njegovem grobu, prijazno bo solnce nanj sijalo, rosili ga bodo oblaki, bučali nad njim viharji, leta in stoletja bodo tonila v večnost, a spomina nanj ne izbriše nobena moč; dokler bo hodil slovenski sin po slovenskeji zemlji, živel bo v blagem spominu

Janez Bleiweis.

Kako je bil dr. Bleiweis v vseh krogih, od najvišjih do najnižjih čislán, vidi se iz tega, da je bil vitez avstrijskih redov železne krone III. vrste in Fran-Josipovega reda, ruskega Vladimirovega reda; c. k. profesor, deželni poslanec; tajnik c. k. kmetijske družbe; vodja živinozdravniške učilnice; predsednik Slovenske Matice in čitalnice ljubljanske; prvi član južnoslovenske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu; častni član mnogih učenih družtev; častni meščan ljubljanski in mnogih drugih kranjskih mest; častni občan skoro vseh slovenskih srenj itd. itd. Rojen je bil Janez Bleiweis v 19. dan meseca oktobra 1808 v Kranju na Gorenškem.

Podlistek.

Delo sv. Cirila i Metoda.

V spomin 5. julija 1881.

Spisal Jaromír Volko.

IV.

(Konec.)

Človek svetnike najbolj česti, če jih v življenji posnema; Slovani bodemo tedaj sv. Cirila i metoda najbolj čestili s tem, če hodimo po onem razsvetljenem potu, kateri sta nam ona v življenju pokazala, želeča združiti slovenski narod v jedno jezikovo svetišče i ognjišče, ter ga dovesti na tak način v srečno jedinstvo. Sveta brata Ciril i Metod gotovo nemata do nas bolj goreče prošnje, nego to, da verno trdimo, kar sta tudi ona vse žive dni trdila. Po nevidnej moči pa nas navdušujeta govoreča: Slovani, duše mile! kakor ste od naju vero i knjigo prejeli, tako se tudi obojega verno držite; kakor sva se midva slavno i neodjenljivo za narodne svetinje potezala, takoisto ravnajte tudi vi; v boju za vero i naš posvečeni jezik, v kojem sva napisala božanski nauk i svete knjige — nikdar vas ne zapustiva.

Žalbože, da smo do zdaj vse premalo živeli po vzgledu sv. Cirila i Metoda. Živeli smo prezaspáno življenje. Poglejmo to dremoto nekoliko bliže.

Njegov oče Valentin, sin kmetijskega rodu, prišel je iz rojstne vasi Trstenika, kakor ubog deček v Kranj ter tukaj stopil v trgovinsko službo, pa k malu začel sam trgovati z blagom za obleko. Se svojo poštenostjo i lepim prilaznim vedenjem je po vsem Kranjskem, vzlasti po Gorenškem tako zaslovel, da ga je vsak kmet poznal i ni bilo trgovca na slovenskeji zemlji, ki bi mej ljudstvom bil užival toliko zaupanja, kakor gospod »Plajbež«, kakor so ga kmetje sploh imenovali. Ni tedaj čudo, da si je pridobil obilo premoženja, ker je vse vreló v njegovo prodajalnico ter se na semnjih krog njegovega stana vse trle. Mož je bil pa tudi usmiljen do ljudstva ter je marsikomu kmetu iz zadržeg pomagal. Okoli leta 1850, ko je izročil trgovino sinu Konradu, preselil se je v Ljubljano; kupil tu Hohnovó hišo na velikem trgu in živel jako preprosto. V Ljubljano pa je prišel zato, da je bil blizu Janeza, najljubšega svojega sina. Tu je umrl leta 1866.

Ljudske šole je izvršil Janez Bleiweis v Kranju, gimnazij, modroslovje v Ljubljani v letu 1826, zdravilstvo pa na Dunaji v letu 1832. Uže to leto je v latinskem jeziku dal na svitlo knjigo o pijavkah i kako se imajo rabiti v zdravilstvu. Ta knjiga, katero so strokovnjaki zelo hvalili, pridobila mu je čast zdravilskega doktorja.

Potem se je začel učiti živinozdravništva in dobil pozneje službo pomožnega učitelja na dunajskeji visokeji šoli. Uže v letu 1836 je spisal v nemškem jeziku drugo knjigo, v kateri razlaga, kako je ozdravljati navadne konjske bolezni. Tudi ta knjiga je dobila mnogo pohvale in bila v 16 letih štirikrat natisnena.

V letu 1843 je bil imenovan c. k. profesorjem na tedanjeji zdravniškeji šoli v Ljubljani i šetisto leto tudi tajnikom kranjske kmetijske družbe.

Prav to leto je slovenskemu narodu zlato leto in začetek Bleiweisove narodne slave. Da bi kmetijska družba mogla uspešno širiti gospodarske poduke mej ljudstvo, prosila je večkrat zaman, naj vlada dovoli, da sme izdajati slovensk kmetijski časnik. Na prizadevanje in priporočilo vrhovnega vojvode Ivana, ki je bil družtvu pokrovitelj, dala se je vendar dovolitev v letu 1843. Tako so se ustanovile pod uredništvom dr. Bleiweisa »Novice«, katere imajo neizmerno zasluge za slovenski narod; začele so izhajati v drugeji polovici omenjenga leta.

Takrat so bili hudi časi, kedor jih sam ni videl, ne more jih umeti; absolutizem je bil v cvetji, ponemčevanje prva državna zapoved, slovenska beseda v gimnaziji prepovedana, ime »Slovenec« ni bilo znano, na guvernerjevem

stolu je sedel Weingarten, mož v deželi vse-mogočen in železen, ki je kakor Cerberus čuval, da se ni kaka iskrica prikazala na narodnem ognjišču. Očitne rodoljubne besede se je bal vsak, i kedor je bil sumljiv, da v prsih skriva rodoljublje, bil je zapisan v črne bukve, kakor so tudi res bili: Prešerin, Križaj, Krobat, Martinjak, Potočnik. — Da v tacih razmerah uredovanje »Novice« ni bilo prijetno, ampak zelo opisno, kedó bi tega ni veroval? In vendar dr. Bleiweis ni ostal v mejah prvotnega programa, ampak koj je uvidel, da je pretosen ljudskim težnjam i potrebam, zato je začel sprejemati tudi majhne pesmi, pregovore, pripovedke i druge stvari, a s tem je prišel pri ostrem Weingartnu v veliko nemilost. Naj povemo tu en sam dogodek. Takrat je bila preventivna cenzura in Bleiweis si je moral v veliko srečo šteti, da je bil »Novicam« censor gubernijalni svetovalec, dr. Spor, Hrvat po rodu i skrivaj prijatelj Slovanom i tudi dr. Bleiweisu. Neki list »Novice« je dal dr. Bleiweis pod tiskalnico, predno je dobil od censorja dovoljenje misleč si, saj so v njem zgoli nedolžne stvari; a kako je osupol, ko dobi v besedah: »ilirska literatura« prvo prečrtano. Šel je takoj k Sporu, i prijatelju razodel, da so »Novice« uže tiskane ter ga prosil, naj mu dovoli, da izidejo. Spor mu je odgovoril, da so mu roke zvezane, ker je javna raba besede »ilirische« v vseh pomenih prepovedana z edino izjemo »ilirisches Gubernium«, ki je bil takrat v Ljubljani. Da je pa Spor pokazal Bleiweisu dobro voljo, šel je sam k Weingartnu, naj bi Bleiweisovo prošnjo uslišal. A oba sta hudo naletela. Weingarten se je silno razsrdil na Spora i še bolj na Bleiweisa, tega panslavista, ki je v ruskeji službi. »Novice«, to se ve da, bile so pokončane.

Napoleon I. je rekel: »Da nisem zmogel v nobeneji bitvi, s to knjigo (codex) v roci sem nesmrten; to velja tudi o Bleiweisu, da Bleiweis ne bi imel vsestranskih družih zaslug, »Novice« so mu zagotovile nesmrtnost. S tem časnikom je on probudil, zbral i zdjednil slovenski narod pod eno zastavo, en prapor. Kdo ve, ali bi danes po vseh slovenskih deželah ne vladala gola nemščina v šolah, ali ne bi sedeli državni naši poslanci na levici, ali ne bi imeli ustavovernega ministerstva, da se niso porodile »Novice«? One so dušna paša, iz katere se je razvil skoraj ves sedanji narodni cvet.

A Bleiweis ima še stotero družih zaslug, ne le na literarnem polju, temuč v vseh predelih narodnega živjenja.

Ne omenjamo njegovih mnogih družih spisov, izvrstnih koledarčkov, katere je izdajal od leta 1852 do 1856, ne omenjamo, koliko narodnih družtev je v življenje poklical, kolikim je bil načelnik i odbornik, kolikim podpornik, ker vse to je dobro znano: tega vendar ne moremo zamolčati, da brez njega gotovo ne bi imeli Wolfovega slovnika i ne bi se pripravljalo izdanje slovensko-nemškega dela, za kateri je na razpolaganje skoraj 10000 gld. Ko je namreč Bleiweis podaril koledarček za leto 1854 pokneženemu škofu Wolfu, menila sta se z škofom o Vodniku, s katerega podoba je bil koledarček okrašen; pri tej priliki je prišla beseda tudi na Vodnikov v rokopisu zapuščeni slovník, in Bleiweis je vzdahnol: Da bi Bog poslal Slovanem dobrotnika, ki bi z novóno podporo pomogel dovršiti veliko Vodnikovo delo, po katerem hrepeni vsa slovenska zemlja! Te besede so padle na rodovitno zemljo, ker pokneženi škof sam je bil ta dobrotnik.

Politično delovanje dr. Bleiweisa je vsem Slovanom tako znano, da o njem ni treba dosti govoriti, ker je bil središče in duša vsega gibanja: nič važnega se ni zgodilo brez njega, ves slovenski svet je poslušal, kadar je on govoril. Nikoli se ni prengalil, preudaril je vsako stopinjo, zato pa je tudi vedno varno i uspešno napredoval. Uže leta 1843 je priporočal vrhovnemu vodji Ivanu, ko je šel z deputacijo na Dunaj, naj bi vlada združila vse Slovence v eno upravno celoto, ker bi zedinjeni Slovaneci bili najtrdnjeji jez zoper Italijanke valove, i kako prav je imel, to se je v poznejih letih pokazalo Avstriji v škodo. 18 let je delal v kranjskem deželinem zboru z vso marljivostjo ter se vedno krepko boril za svete pravice našega naroda. Zdjaj molči njegov glas v tihem grobu, a njegova dela so podobna drevesu, s katerega ves slovenski rod bere najlepši i najboljši sad.

Vsi Slovaneci žalujejo za njim ter izrazujejo v mnogih telegramih svoje sočutje. Na raket so mu položili blizu 150 krasnih vencev, mej družimi tudi slovenski državni poslanci, klub desnega središča in češki klub. Dr. Rieger je v imenu češkega kluba slovenskim poslancom izrazil najgorkejšo sočutje zavoljo silne izgube, katera je zadela slovenski narod. Tudi biskup Strossmayer je telegrafično izrekel svoje sožaljenje.

Sprevodni red za pogreb se je takole dočlil: Sprevod gre 1. decembra ob 4. uri popoldne od lastne hiše pokojnega pred knezoškofijsko palačo po Mestnem in Starem trgu, čez Šentjacobski most, po Bregu, Turjaškem trgu,

valci bodo imeli letos 5. julija, najlepšo priliko, da sv. otcu gledé našega obrednega jezika, željo i prošnjo svojo odkritosrčno izjavijo. Z narodno zavednostjo vzbujajo se uže pri bolj odličnih naših duhovnikih tudi veselje do staroslovanščine i njene literature, katere so se ko sanouki iz golega narodnega nagiba poprijeli. Mej našim narodom se nahajajo nekateri prosvetljeni duhovniki, kateri bi z veliko radostjo sprejeli naredbo: da smejo služiti liturgijo i čitati časoslov v posvečenem slovenskem jeziku, — želeč na tak način posnemati uzorno življenje naših prvih narodnih svetnikov, sv. Cirila i Metoda.

Mi lahko trdimo, da prav naroden naš svečenik ali vladika ni, če se vestno po svojih razmerah i močeh ne poteza za tako narodno svetlino, kakoršna je slovenski obredni jezik.

Drugi faktor je čas, s katerim mi v tem oziru računamo. Čas je, ki celi stare rane, on je umetnik, ki vrti svoja skrivnostna kolesa naprej i naprej, ne oziraje se na prazne izgovore človeške svojeglavnosti.

Ko se naš narod bolj vzbudi, začeli tudi slovenski obredni jezik v svojem svetišču.

Račoveden utegne nas kdo poprašati: Kakšen pa je vendar ta naš jezik, katerega naši rodni duhovniki i biskupi večjidel še nič ne poznajo? kakšna je-li ta imenitna staroslovanščina, ki se je morala — na milo i drago — unakniti iz svojega svetišča latinskeji mačehi?

V izgled podajemo tukaj »Azbuko«, »Kratice« in »Oče naš« v tem cerkvenem jeziku.

Naši svečeniki se učé polnih 12 let latinskega jezika po šolah, potem čitajo v latinščini dan za dnevom sv. mašo i časoslov (breviarium) mnogokrat uže tako pedantično, da se jim odtrgavajo nekatere molitve prav prosto na pamet raz jezika. Naš obredni jezik, — jezik staroslovanški pa jim je z malo izjemo večjidel »terra incognita«, iz jedinega uzroka, ker se jim v bogoslovju ni dala prilika s tem domačim jezikom se vsaj nekoliko seznaniti. Navdušenja za stvar od te strani ne more se pričakovati. Duhovniku brez škofovega dovoljenja, gledé slovenske liturgije, roke so zvezane; ako bi tudi srčno želel — ne sme! Škofje latinski pa se držé v tem jezиковem prašanju nakako bolj neutralno i hladnokrvno, naslanjaje se po vrsti, drug za drugim na običaje i uredbe svojih prednikov; mogoče pa je tudi, da je v lastnem domu malo ognja: v prvej vrsti bi morali biti naši biskupi živo navdahnjeni z duhom sv. Cirila i Metoda, koja sta slovenski obredni jezik z nenavadno skrbjo čuvala i varovala, kakor zenico v lastnem očesu. Sv. Ciril i Metod sta zbog posvečenega slovenskega jezika od sovražnikov veliko prebila; žarila pa je v njiju sreih božja iskra čiste narodne ljubavi i žive vere, — zato je njuno delo olepšano z vencem slavne zmagé.

Zapomnimo si dobro! naši stari slovenski bogovi so od sile trmastí: brez dela, boja i trpenja ne dajo nam ničesar! Rim nam ne bo nikdar ponujal svoje dobre volje zaradi našega obrednega jezika — če se sami ne ganemo. Kdor pa se ne gane, ki bi se v prvej vrsti ganiti moral, kriv je, da se ta preimenitna reč dan za dnevom i leto za letom odklada na neizmerno škodo cerkvi sameji i slovenskeji vzajemnosti. Ganiti se bode treba i trkati na prave dveri toliko časa, da se odpró. Slovenski poto-

Gospodski ulici, mimo gledališča, Ovičarjeve hiše, in čitalnice, po Dunajski cesti v cerkev sv. Krištofa in od tod na pokopališče. 1. Črni prapor. 2. Nosilci vencov. 3. Ljubljanski mešan z svečo. 4. Trije župani iz ljubljanske okolice s križem. 5. Godba. 6. »Sokol« s zastavo. 7. Narodna društva, tuja in ljubljanska, z svojimi zastavami (razen Matice slovenske in ljubljanske čitalnice). 8. Ljubljanska prostovoljna požarna straža. 9. Društvo kranjskih vojaških veteranov. 10. Gopodičine z vencem. 11. Deputacija gospij. 12. Red usmiljenih sester. 13. Preč. oo. frančiškani in drugi re-lovni. 14. Ljubljanski mešan, ki nosi redove pokojnega. 15. Preč. duhovščina. 16. Truplo pokojnega neseno od županov iz ljubljanske okolice; mešanje in kmetijski županje z svečami. 17. Rodbina. 18. Čitalnica ljubljanska. 19. Matica slovenska. 20. Glavni odbor kranjske kmetijske družbe. 21. Društvo kranjskih zdravnikov. 22. Vrhovni državni, civilni in vojaški dostojanstveniki. 23. Deželni odbor kranjski, državni in deželni poslanci. 24. Mestni zastop ljubljanski. 25. Kranjska trgovinska in obrtna zbornica. 26. Urad. 27. Domači in tuji posl. 28. Ostalo žalujoče občinstvo.

Pogreb je bil tako velikanski, da enacega Ljubljana se videla ni. Uže ob treh popoldne se je začelo zbirati ljudstvo na trgu pred Šenklavškovo cerkvijo. Ob štirih se je truplo vzdignolo, zapeli so zvonovi po vseh mestnih cerkvah, po vsej ljubljanski okolici, da, skoraj po vsej kranjski deželi. Po mestu so užgali plinove luči, trgovci so prodajalnice zaprli, z hiš so žalostno vibrali črni prapori in začel se je sprevod po zgoraj omenjenem redu. Najprej je šlo 30 črno oblečenih pogrebcev od pogrebnega zavoda s črno zastavo. Križ so nosili župani ljubljanske okolice, za njimi je šla godba in za to so vodile usmiljene sestre reda sv. Vincencija učence in učenke sirotišnice. Za temi so nosili svoje vence dijaki srednjih šol in učiteljski pripravniki, za temi pa je korakala šolska mladina. Za temi so nesli Sokoli venci in društvo Sokol zastavo. Potem je šla s zastavo kranjska katoliška družba in okoli 100 duhovnikov iz vseh krajev slovenskih dežel. Za temi so šli nje obrtno-pomočnega društva z vencem in stavci, ki so nosili venci narodne tiskarne in »Ljubljanskega Zvona«; za njimi breški rodoljubi z vencem in katoliško društvo s zastavo; potem deputacije iz Radovljice, Kamne gorice, Bleda in Gorij, uradniki banke »Slavije«, župani ljubljanske okolice, učenci podkovske šole, vsi trije oddelki z venci. Za temi čitalnice iz Šiške, Postojne, Idrije, Št. Vida, Bizavška, vsi s zastavo in vencem. Mesto Kamnik je zastopal župan in več odbornikov ter čitalnica s zastavo, enako tudi mesto Kranj; potem je šla deputacija mesta Škofje Loke, Vrhniškega občinskega odbora in čitalnice, obe z venci, deputacija občine sv. Peter na Natranjskem, vipavska čitalnica s zastavo in vencem in občinski zastop, Borovniško bralno društvo s zastavo, vseučilišna društva: literarno društvo in »Slovenija« z Dunaja, in »Triglava« iz Gradaca z venci. Za temi so korakali ljubljanski ognjegasniki, veterani v paradi s zastavo in za temi podčastniki kranjskega polka Kuhna tudi v paradi. Za temi velika deputacija županov kranjskih kmetijskih občin z vencem; za njimi deputacije političnega društva »Edinost«, delalskega pod-

pornega društva in čitalnice iz Trsta z venci, istrska, deputacija podgrajsko bralno društvo z vencem, deputacija gorjskih društev: čitalnice. Sloge, Slavea in časnika »Soče« z venci, občinski zastopniki žavskega trga z vencem in zastopniki občine Griže. Za temi deputacija slovenskih štajarskih deželnih poslancev z vencem, mariborska čitalnica in duhovščina, Sokol iz Siska v sokolovej opravi s zastavo; društvo »Danica«, zastopniki južnoslovenske akademije in »Maticе hrvatske«, zagrebškega »Sokola«, zagrebškega pevškega društva »Kolo« in hrvatsko-slovenskega gospodarskega društva; vsa ta hrvatska društva so nosila prekrasno izdelane dragocene vence. Sploh moramo priznati, da so se Hrvatje tudi pri tej priliki jako sočutno vdeležili, za kar moramo biti jim hvaležni. — Potem so stopale črno oblečene ljubljanske gospe in gospice i za njimi nekoliko bogoslovcev, za katerimi je nosil ljubljanski mešan g. Bergant pokojnikove ređe. Za njim je 30 bogoslovcev vso pot lepo pelo žalostinke. Pred mrtvaško trugo, katero so nesli kmetijski župani, šlo je mnogo duhovščine, za trugo so korakali prvi deželni dostojanstveniki: deželni namestnik, pokneženi škof, deželni glavar, dva generala itd. Za temi so stopali pevci ljubljanske čitalnice, potem uradniki, profesorji, učitelji, advokati, zdravniki, deželni poslanci, uradniki deželnega odbora, magistratni uradniki, meščani i mnogo došlega ljudstva. Da si je bilo mnogo tisoč ljudstva, vendar se ni pripetil najmanjši nered, nobena nesreča. Deželni poslanec, g. Svetec, govoril je na pokopališču v srce segajoč nagrobni govor, poudarjal zasluge pokojnega voditelja ter ga priporočal v izgled mladini in pevci so mu dve pesmi prav lepo zapeli. S tem je bila končana žalostna svečanost; ljudstvo je skazalo zadnjo čast svojemu očetu, katerega se bo hvaležno spominjal slovenski rod, dokler bo hodil po zemlji. Mir njegovemu prahu!

Dr. Janez Bleiweis.

S tužnim srcem je tudi uredništvo »Edinosti« naznanilo vsem svojim bralcem, da je vtorek zjutraj, dne 29. novembra t. l. po kratkej boleznj prenehalo biti preblogo srce ljubljenega nam očeta slovenskega. Kdo, če količkej razmere naše pozna, ne bi solzil, kdo ne tugoval na rakvi za slovenski naš narod prerano umrlega! Kolika žalost je njegova prezgodnja smrt vsem slovenskim rodoljubom, kolika vsemu slovenskemu svetu, kolika zavedajočim se Slovanom in kolika vsej patrijotičneji Avstriji — tega ni mogoče popisati! Kolika je izguba narodu našemu, da nema svojega »očeta« več, to čuti vsak, kdor je opazoval mnogoletno delovanje Bleiweisovo na javnem polju; to čuti vsak, ki mora, pazeč naše vsestranske razmere, pripoznati, kako bi bila domovina še potrebovala blagodejnega vpliva preblage duše Bleiweisove!

A smrt je neprepričljiva in prav zadnja leta je ona neusmiljeno kosila mej vrstami prvih naših mož, le tolažiti se nam je z besedo dr. Tomanovo:

Ne jokajte zapuščeni!
Kdor v grobu spi, je srečen,
Saj je kratko vsem živencje,
A! prebud je večni!

Večen ostane spomin na moža, koji je bil do zadnjega dihaja zvest sin naše domovini, koji je bil previden, skrbljiv oče svojim domačinom, kojega značaj se sveti kakor najlepši biseri in demanti. Dokler se bode govoril jezik naše ljube matere, dokler zadnja iskra domoljubja in rodoljubja v slovenskih prsih naših potomcev ne ugasne, ne izgine drag spomin na prvega nam borilca za duševno izomiko, za napredek, gmotno blagostanje in častno stališče mej drugimi evropskimi narodi.

Sveta dolžnost in dolžna hvaležnost nam velevala, da možu, ki je toliko storil v prosep našej materinščini, v razvoj omiki, zavednosti in razvezi domačega slovstva — za vedno ohranimo najgorkejšo sočutje. Otroška hvaležnost naj vedno njemu klije v naših srcih!

Leta 1843. je prišel z Dunaja ter prevzel profesuro na tedanj medicinske in kirurģičnej šoli v Ljubljani in ob enem tajništvo pri družbi kmetijske in uredništvo »Novice«.

»Novice« so bile takrat naš jedini časopis, ki je imel zastopati vse naše zadeve in vse naše stroke. Ovi prekornisti časopis, ki nam še vedno uže 39. leto izhaja, nahajamo v koči ubozeja kmeta in v poslopji zavedajoče se inteligencije in povsod se s pridom in veeljem čita. Kake važnosti, kako uplivne, kako delalne so bile »Novice« posebno v prvih dvajset letih, to ve le oni, ki je takrat živel i naše razmere poznal. »Novice« so več dosegle, nego so one same s kraja se nadejale in namerjavale.

Dopisovateljji, sodelalci prvih »Novic« še živo žive v srcu našem narodu; kdo ne pozna imen: Malavašič, Jeran, Vrtovec, Vrne, Majar, Vesel Koseski, Hicinger, Caf, Trstenjak itd.? Kdo ne ve, da je bil najimittnejši mej njimi »Novicam« oče, Slovincem buditelj in voditelj, mnogo slavljeni Bleiweis?

Grenka osoda, da si nam odvzela naše upanje, našo zaslonbo!

Poleg »Novic« daril je naš rojak, pridni kakor čebelica, skoraj leto za letom znanosti in ljubljenu narodu celo vrsto praktičnih knjig. Tretjo svojo knjigo — prvo v slovenskem jeziku — priobčil je v Ljubljani l. 1843. naslovom: »Bukve za kmeta, kako se ima per kupovanji, plemenjenji, rejli in opravljanji konj obnašati«.

Po razpustu kirurģične fakultete je dobil dr. Bleiweis naslov »c. k. profesorja« ter si našel novo plodonosno delovanje v živnozdravniškeji šoli, kojeg je bil voditelj in učitelj. Leta 1856, se je imenoval deželnim živnozdravnikom za Kranjsko, kar je ostal do leta 1873. Mej tem časom smo dobili iz njegovega spretnega peresa te le knjige: »Milosrdnost do živali«, 1846. — »Letopis slov. društva«, 1849. — »Nauk podkovstva«, 1850. — »Nauk o sviloreji«, 1851. — »Nauk, kako se pri porodu domače živine ravnati«, 1862. — »Koledarčke slovenske za leta 1852, 1853, 1854, 1855 in 1856.« — »Zlati klasi.« — »Slovenska berila za spodnjo gimnazijo.« — »Zgodovina kmetijske družbe«, 1855. — »Nauk živinoreji«, 1855. — »Slovenski jezik pa kranjska špraha«, 1862. — »Županova Micika«, po Linhartovej, 1864. — »Nauk o umni živinoreji«, 1874. itd.

Poleg teh knjig je v letopisu »Maticе slovenske« katerej je bil pravi oče, več daljših za-

nimivih sestavkov podal. Kdo ne pozna njegovega upliva pri našem znanstvenem zavodu?

Delovanje Bleiweisovo je bilo vsestransko plodovito, delovanje mu je bilo učeno, literarno, politično. O l. leta 1861., ko se je začela ustavna doba, bojeval se je dr. Bleiweis na čelu narodnjakov z velikim taktom, znanjem, previdnostjo in neutrudljivo enerģizjo. Politična naša zavest je rasla. Delal in trušil se je na vseh poljih našega naroda. Delal je kot predsednik »Maticе slovenske«, »Ljubljanske čitalnice«, »Slovenskega političnega društva«, ko deželni poslanec, deželni odbornik, ud deželnega šolskega sveta, deželni živnozdravnik, ko vodja podkovske šole, tajnik kmetijske družbe, ko mestni svetovalec itd. in narod slovenski je uže dolgo spoznaval z največjo hvaležnostjo in udanostjo brez številne zasluge Bleiweisove, kojega ime se je globoko vsadilo v srca vseh Slovincov in v srca zavedajočih se Slovanov. V dokaz temu je bila velikanska slavnost sešedesetletnice dne 19. novembra 1878. Kdo takrat pričujočih se je britkim srcem ne spominja?

Izgubili smo vrliga starčeka, ki nam je ganjenim srcem pri čestitki odgovoril: »Jaz tudi vas, tržaške Slovence občudujem, ko tako močato povdarjate svoje in Slovincov pravice.« — Resnično je, da smo se prerodili, da smo Slovinci pokazali, da živimo in se zavedamo a on je bil duša te naše vesele probuditve, oče zdane preroditve, on je dal novo življenje našem narodu; njegova dela in neumornega poduka neprecenljene dobrote so se naselile v palači prvega gospoda in v zadnjeji koči bornega kmetiča in po pravici ga imenujemo »našega očeta«.

A ne le mi — tudi zunanji svet je poznal značajnega neutrudljivega domoročca Bleiweisa. Odičen je bil s Fran-Josipovim redom, z Vladimirovem redom, z bavarskega bronasto svetinjco itd. Častno meščanstvo mu je podelila množica naših mest, trgov in občin, znanstvena in literarna ter gospodarska društva raznih pokrajin so ga imenovala častnim udom. Leta 1862. so mu podelili Slovinci iz Štajerja v znamenje velike hvaležnosti zlat kozarec in leta 1863. ljubljanski čestitljivi srebren tintnik s zlatim peresom.

Leta 1878. so mu poklonile ljubljanske Slovenke srebren, umetno izdelan venci z 73 listki v obliki lavorjevih peres, katerih vsako nosi ime jedne ljubljanske domorodkinje.

Leta 1881. pa mu je podelil naš presvitli cesar red železne krone in meseca avgusta se je poplenil s čestnim imenom »vitez Tersteniški.«

Tu gotovo veljajo besede Koseskega:
»Vse ga slavi, vsi so vneti,
Zvezda se na prsih sveti,
Cesar člo ga čista sam.
Kakor solnce iz višine
On zasije, krivo zgine!

Heroično je stal na braniku domovine in selaj, ko je s ponosom in zavednostjo zreti mogel na svojo slavno minolost — ni ga več mej nami! Ni slovenskega sreca, katero ne bi čutilo pri tej prežalostnej priliki hvaležnosti in ljubezni do milega očeta!

Narod slovenski! Ti pa ne zabi »da je čestiti svoje dobrotnike, ceniti njih lepa dela in znamenite zasluge, nam prav tolika dolžnost, kakor njih izgledu posnemati, kajti, kdor svojih prednikov ne pozna, ne česti, ni vreden za njihni hoditi. Večen mu spomin! —m.—

Staroslovanski jezik ima bogat zaklad samoglasov i tihnikov ter upotrebuje za pisavo 44 pismen (črk) tako le razvrščenih po besednem redu:

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд
az	buky	vedi	glagol	dobro
Єє	Жж	Зз	Ии	Ии
jest	živčte	zelo	zemlja	ize
Ии	Кк	Лл	Мм	Нн
i	kako	ljudi	mysleto	naš
Оо	Пп	Рр	Сс	Тт
on	pokoj	rey	slovo	tverdo
Уу	Фф	Хх	Цц	Щщ
uk	u	fort	her	ot
Цц	Чч	Шш	Щщ	Ъъ
cy	červ	ša	šča	jer
Ыы	Ьь	Ѣѣ	Єє	Юю
jery	jerj	jat	e	ju
Жж	Ѡѡ	Ѣѣ	Ѧѧ	Ѩѩ
eñ (nosnik)	o	ja	o	ja
Ѧѧ	Ѩѩ	Ѫѫ	Ѭѭ	Ѯѯ
ksi	psi	tita	ižica.	ij.

Mimogredé raj tukaj priobčimo tudi nekatere kratice (titla) ki je rabi staroslovansčina v svojem pravopisu. Kratica " nad besedo znači, da je izpuščena jedna ali več črk v istej besedi; kratice " se imenuje »on«; " = »dobro«; " = »rey«; " = »slovo« itd.

Nekoliko primerov o skrajševanju besed.

Аггъ = angelj.	Мръ = mudr.
Апъ = apostol.	Мрѣтъ = mudrost'.
Бгъ = Bog.	Млтъ = milost'.
Бжѣво = božestvo.	Млѣва = molitva.
Бца = bogorodica.	Мти = mati.
Блжнъ = blažen.	Мрѣа = Marija.
Блгъ = blagodat'.	Млнцъ = mladeneč.
Влкъ = vladyka.	Нбо = nebo.
Глъ = gospod'.	Нла = nedelja.
Глѣво = gospodstvo.	Ншъ = naš.
Глрѣ = gosudarj.	Оцъ = otec.
Глнъ = gospodin.	Прѣтъ = perst.
Дхъ = duh.	Прѣтолъ = prestol.
Дбъ = David.	Ржѣво = roždestvo.
Дбца = dčvica.	Сгъ = svet.
Дша = duša.	Сгъа = svetitelj.
Днъ = denj.	Трѣца = Trojica.
Евгъ = evangeliје.	Учгъа = učitelj.
Епѣкопъ = episkop.	Хрѣтосъ = Hristos.
Илкъ = Izrail.	Црѣ = carj.
Исъ = Izus.	Члкъ = čelovek.
Крѣтъ = krest.	Чгъ = čest'.

Slednjé naj dragim čitateljem še podamo »Gospodovo molitev« v našem svetem jeziku napisano z lastnimi pismeni. Taka je:

Оче нашъ ѡче ѡчи на небѣхъ, да стѣица има твоѣ, да приидѣтъ црѣтви твоѣ, да бѣдѣтъ кола твоѣ, шкѡ на неби, и на зимах. Хлѣбъ нашъ насѣщный дѣждъ нашъ днѣсь: и ѡстави намъ долги наша, ѡкожи и мы ѡставимъ должникѡмъ нашимъ: и не вѣди насъ во искушениѣ, но избави насъ ѡ аскангѡ.

»Oče náš, jižo jesti na nebesčh, svetitse ime Tvoje, da pridet carstvije Tvoje, da bulet volja Tvoja, jako na nebesi, i na zemlji, cih b naš nasuščnij džd nam dnēs, i ostavi nam dōlgi naša, jakože i mi ostavljam dōlžnikōm našim, i ne vvedi nás vo iskušēnije, no izbavi nás ōt lukāvago.«

Poreče nam kdo: mogoče, da je staroslovansčina res divne jezikove lepote, all nje pravopis je vendar le preokoren. Tu nam je treba omeniti, da stokrat bolj neuglajen i okoren je pravopis nemški, kakoršnega nahajamo v starih listinah iz davne dobe. Dosti lepše i popolnejše tudi ni latinsko pismo, oziroma pravopisanje iz prejšnje dobe. Pri vsem tem pa se ne smemo spotikati ob pismenih, (črkah), ker pismena so le mrtva stvar, beseda pa ima moč v sebi, da oživlja duha. Res je, da naša stara pismena so še nekoliko neoglajeni simboli, ali sčasoma se prav po pravilih najnovejšega tiska lahko razgovetno i lično opiljo. Pri tej priliki pa drage čitatelje opozarjamo, da imamo za naš zvišeni namen v mislih Azbuko, a ne Glagolice, koja se ne more niti v estetičnem niti v optičnem oziru s prvo meriti. Azbuko, ki je gotovo boljša i lepša od Glagolice, drži se večina Slovanov;

Dopisi.

Iz Goriškega 18. novembra.

(Socijalne razmere v Gorici. — Župan dr. Deperis. — Zapis v črne bukve, surovost. — Komentarji ilustracija Vitruvija po Slovancu Orličku. — J. Merkel.)

Ko človek pride z dežele v Gorico, razveseli se, ker vidi, da to mesto, kamor denar do naša, napreduje. On vidi snažne ulice, čuti v mestu čisti zrak; vidi srebrčisto voljo dajajoče kladeze, velike mestne palače, nove izhode iz mesta i v hode v mesto; deželan prodá z lahka, i kúpi tudi tako z lahka, kar mu drago. Štácun i semnje mnogo. Vendar je mej obrtniki i delalci velika beda, ker primanjkuje dela sosebno zaradi tega, da je veliko ptuje gospode otšlo vsled nekaterih kričáev nepotrebnega rogoviljenja. Vskado hoče na miru živeti, bodi tudi, da kaj utrpeli mora na drugej strani. Vendar se magistrat mnogo trudi, da revo po mestu lajša i g. dr. Deperis, župan goriški, je mož, ki je vreden, da se tudi v tem obziru v zlate bukve zapiše, prav oče ubogim, kakor mu ti dejo. Tudi je pod njegovim županovanjem spomina vredno, da mej zidarji i delalci v občé, ki na račun mesta delajo, ni več videti toliko vlahov, ampak tudi mnogo Slovencev služi svoj kruhek, posebno zidarjev i podlajáev iz bližnjih Renč. To pred njim ni bilo, kajti, ako je človek vprašal, zakaj samo Vlahe rabijo, odgovarjalo se je, da ti sami znajo dobro i ceno delati. Dober izgovor, ker možna mnogo ne vpraša po vzrocih, samo da se jej presila ne goli, bodisi tudi na videz. Še nekaj: Dokazano je sedaj, da bolezní, posebno pa daveči spak, angina, dobiva najzdatnišo rejo iz onega duha, ki na nekaterih stranskih krajih bode v nos; zato moramo mimogredé prav ostro grajati one kmete, ki imajo gnojšica, celo pred hišnimi vratni. Take nemarneže, ki bolezní i celo smrt v hišo tirajo, morala bi gospodska kaznovati. Sebe i svoje nedolžne otroke v nevarnost pehajo. Toda nazaj. Nemško časopisje na Dunaji mestnej gosposki prav naravnost očita, da malo skrbi za zdravje šolske mladine s tem, da ne daje zdatno spirali stranišč. Strokovnjaki so v svetej jezi zagrmeli: obpravite strup iz krajev, kamor mladina mora večkrat na dan zahajati. V Gorici se po magistratnej prizadevi pridno napravljajo pri straniščih cementne i cirkane podzemeljske šrambe, iz kojih se potem z umetnim strojem odstranja nesnaga, da je ni videti ni vohati. Nekateri nevedni hišni lastniki godrnjajo, ker je stane taka šramba 50 i še več forintov; a to municipija nič ne moti ter je napravljiva na svoj račun, potem pa izneske v prav zmernih odplačilnih potirja. To je prav. Marsikaj bi se dalo navesti, kar bi dokazati moglo z navedenim pa tudi gledé na privatne razmere i čvrsto mislečo osobnost, da Gorica uže prav dolgo takošnega župana ni imela, kakoršen je g. dr. Josip Deperis, po duševnem i telesnem vstopu dostojna prikazen.

Zdaj pa, draga „Edinost“, odpri črne svoje bukve: Te dni je vozil s bitrimi konji na svojem „škalarji“ nekedo staro ženico, kar se zbesedita i nečloveški surovec pahne meni nič tebi nič ubogo žensko z voza v tem, ko sta konjiča prav

čvrsto dirjala. Da ubožica ni padla na mehka tla, pobila bi se bila ali celo do smrti pobila. Takim surovežem gre knut i nekoliko potipov na gole podplate, da zvedó, kako je človeku, ko pride tvrdo z mehkim v dotiko. V občé ni nekaterim kaj posebno mari telesne varnosti. Ondan sem bil v Gorici po svojih opravkih, kar kakor bi ustrelil, zaropota za mano voz po bliskovo tekoč z dvema konjičema, hitrima, kakor bi živo srebro v sobi imela, ali da jima gori za ušesi. Taka telovadba pa človeku ni kaj po všeči. Kaj so mestne ulice kakov hipodrom? Dejo, da se ta grof C., kakor sem njegovo ime zvedel, po navadi tako vozi po mestu. Svarila so bila uže natisnena; a da bi se i na grofa pritisnola s kako globo. — Ondan je nek tržačan necega človeka v prijaznih pri sv. Križi stoječih „Velikih Žabljah“ tako močno nasekal, da je ta kar nevarno obležal. Povod, dejo, da je bil tirjan a ne izplačan dolg. Za tak posej je sodnija, ne pa samopomoč. Proč z roko i orožjem v tacih slučajih. Vendar i nasekanec ne sluje kot miren človek. Vsekakor pa napačnik ne otiče zasluženej kazni. Znano je, da nas neki zoprniki črne pred svetom, an češ, da mi Slovani nismo zmožni se vspeti do višje izomike, da si 100 i 100 historičnih izgledov prav glasno zoper nje upije, kajti skoro ni stroke ni v znanostih niti ne v umetelnostih, kder bi se Slovan ne bil z vso slavo skazal. Ti vzgledi so pa preznaní, da bi je tukaj navajal. Takim prikaznim izredno nadarjenih Slovanov sme se pristieli tudi v Gorici v pokoji živeči blizu 80 letni artilerijski podpolkovnik *Fran Orliček*, rodóm Slovak. Edeu mojih znanecv, ki več let z njim občuje, pripovedoval mi je: Stari polkovnik je v pravem pomenu ženij posebno v artilerijskem risanju i fortifikaciji. Malo imovitih, menda celo nižjega stanu roditeljev sin, stopil je v vojaški stan i tam služil kot prostak. Potem se je stopinjoma vspel do artil. polkovnika, i malo je manjkalo, da ni postal general, da ni imel na Dunaji zavidnikov. Bistra i nadarjena glavica je malokedaj brezi sovražnikov, ki preže na njo, dokler škoditi ne morejo. Gosp. Orliček je bil odposlan na Dunaj na ogled i potvrdbó nov, po njegovej zelo praktičnej sistemi sestavljen top. Zavidniku se je imel zahvaliti, da so mu ga nazaj poslali. Poznavatelji pa trde: eppur si muove. Znanec moj mi je nadalje povedal, da je Orliček komentiral Poliona Vitruvija obširno i zelo teško razumljivo delo: „De Architectura“ ter napravil mu v ilustracijo v artističnem obziru tako izredno točna i lepa risanja da se človek od ene strani čistosti, od druge pa slajno premaganej težkoči ne more naučiti. Znano je, da je Vitruvij izmej onih lat. pisateljev, ki se najteže dade razumeti. Orliček je preiskal delo, sluteč, da marsikatera razlaganja niso po godu. Določil je kotapulte, baliste, mere, uteži itd. Na Italijanskem je Vitruvija prevel i preložil markiz *Galliani* (1758 v Neapolji) pozneje po *35 letnih študijah Poleni* i po ukazu beneške ljudovlade zelo glasoviti ženij *Straticio*. V Nemcih sta storila to *Rode* i *Schneider*; a pri vsem delo ni še povsod jasno, dasi zelo imenitno. Orliček je na mnogih krajih nedostatke odstranil s pomočjo se ve da svojih izvenrednih znanostij v artilerijskem poslovanji. Orliček je

tudi izvrsten poznavalec i nabiralec slovečih starin, posebno slikarij. Njegova zbirka velja več 1000 glđ. i tržaški bogataši bi mogli marsikatero izvenredno malbo dobiti i otiči. G. Orliček je tedaj eden izmej 100 i 100 izvenrednih vzgledov slovanskega uma. — Nesrečni g. *Jakob Merkel*, realkin učitelj, ki se je bil ondan v Trstu usmrtil, bil je prežalostna žrtev zelenega zavida i kabal nekdanjega umrlega dež. inšpektorja Gatti-ja, prav istega, ki je dejal, da si mora usta razočoljstiti, ker se mora naučiti slovensčine, i je nekemu itali. učitelju rekel, ki se je zaradi premale plače pritoževati prišel k njemu: „Ako je odetev prekratka, nogi pa predolgi, morete si te odseči.“ To je dejal z ozirom na shajanje. Ali ni to kanibalsko fina dovtipnost? Jaz trdim, da je bolj naravno: de vivis nil nisi bene, nego mortuis, o kojih naj se pove: vera. *Merkel* ni bil zmešan, marveč bistroumen i zelo vesten i delalen učitelj, i ne profesor, ki se je lajšal ure s tem, da je dijakom zaznamil nalogo: „bis da“ v knjigi. Če se je pozneje počemeril, ali je to čuda? Po nikakem, če se pomisli, da je hujskanje zoper njega odprl rajnik Gatti. Kako je pozneje bilo, ne vemo, le to je znano i sme se izraziti k ljubi vsemu videzu; da je Merkel bil pošten, točen i delalen učitelj i da je njegova šola bila v redu.

Ali Vas je 9. t. v Trstu burja kaj hladila? Na Lijaku, velikej planjavi blizu Gorice, bil je takov ples, da uže več let ne takega. Z Bogom!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Trgovinski minister je 30. novembra predložil zbornici trgovinsko pogodbo s Francosko in jela se je v tej seji resolucija gledé kvarjenja živeža, zastran odprave male loterija pa je zbornica prestopila na dnevni red.

V *državnem zboru* je bila zadnja sabota viharna seja. Pravosodni minister je ostro prejel levicárje ter jim očital, da zakonov ne spolnujejo; ti pa so bili zelo razjarjeni ter so zahtevali, naj zbornica ministra kakor poslanca pokara, a večina je odločila, da minister nič takega ni rekel, kar bi bilo karanja vredno.

Grof *Taaffe* je v tej seji odgovoril na interpelacijo o *Länderbanki* — tako temeljito, da so levicárji kar molčali.

Zadnji ponedeljek je sklenola zbornica, naj se preide v specialno debato o *brambenej noveli*. V tej seji je *Heilsberg* interpeliral vlado zaradi *Vestenecka*; finančni minister pa je podal predlogo zastran pobiranja davkov v prvih treh mesecih prihodnjega leta.

Državnega zbora levica je grofa *Taaffeja* interpelirala, kakor goraj omenjeno zakaj je g. *Vesteneck* s Kranjskega premestil. Odgovor menda ne bo težek, če bo pa prijeten levici in *Vestenecku*, to je drugo prašanje.

Dr. Vošnjak je v budgetne in odseku vprašal naučnega ministra barona *Conrada*, zakaj se ne izvršuje pred dvema letoma sklenena resolucija zastran slovenskih srednjih šol, zakaj se ne uvede enakopravnost in zakaj minister dela tako, kakor bi Slovencev ne bilo v Avstriji, ker vsi Slovenci skupaj nemajo ni ene slovenske

*) Ni bilo tako hudo.

Uredn.

srednje šole; gospod minister, pravi doktor *Vošnjak*, mora imeti neko posebno animoznost proti Slovencev, da prav njim neče privoščiti ni trohice enakopravnosti. — Gospod minister se je izgovarjal, da ima največje sočutje do Slovencev, mej katerimi je pet let bival, i da na Kranjskem o njem dobro sodijo. Če ima gospod minister res toliko sočutja do Slovencev, naj to pokaže v dejavih, potem mu homo verovali; kako dobro pa o njem Slovenci sodijo, to je jasno, ker dozljaj ga še noben slovenski časnik ni hvalil, ampak dan za dnevom tožijo, da se Slovencev prav v šolah največja krivica godi. Kranjski šolski svēt pa ni naše gore list.

Kranjski poslanec Taufferer in njegovi pristaši so zadnja sredo v državnem zboru napadali pravosodnjega ministra, ker je ukazal, da morajo sodnije na Slovenskem sprejemati in reševati slovenske vloge. Minister take napade uže pošteno zavrne.

Nesramnost liberalnih dunajskih časnikov je uže velezdajška. Zadnji teden so objavili telegrame iz Boke, v katerih poročajo, da je bila uže bitka, celo to vedó, koliko je bilo mrtvih. Mi tukaj konstantinamo, da je vse to laž, v Boki ni bilo nobene bitke in *dunajski časniki niso nobenega telegrama*, ki bi govoril o bitki, iz Boke dobili, ampak sami so na Dunaji take telegrame skovali. — Grof *Lamezan*, to je vaš posel! Videas, ne quid res publica detrimenti capiat! — Mi nismo ovaduhí, a kakor dobrim Avstrijcem nam ni mogoče o tacih rečeh molčati.

24. novembra se je *baron Rodić* poslovil ter pri tej priliki deputacijam rekel: Izmej enainpetdesetletne službe sem bil dvajset let v Dalmaciji. Mej tem časom sem se naučil to ljudstvo spoštovati in ljubiti. Ko sem prevzel upravo, imel sem pred očmi edino le ljudsko blagost i nobenih družih interesov. Ako mi ohrani prebivalstvo priznanje poštenega moža, zadosti to mojim prizadevam. Jaz pa, naj bodem kodar koli, vedno bom nosil v arcu ljubezen do moje Dalmacije.

V *Moravskej Ostravi*, kakor smo uže zadnjič poročili, odpovedali so delalci v premogovih jamah delo severnej železnici, zato so gosposke njih več zaprli, ali gosposke bi veliko boljše bile storile, da so zaprle rudniške vodije in gosposdarje te železnice, ker so delali z delalci, kakor z sužniki; še ubožega plačila jim niso dajali, ampak le živež in sicer večkrat takega, ki je bil zdravju škodljiv. Grof *Taaffe* se je buje zelo raztegotil nad tacim počenjanjem in prav je imel. Čuje se tudi, da misti državnega zbora desnica o tej stvari spregovoriti ostro besedo. Gosposdije tej železnici so judje, prvi je *Rothšild* zato ni čudo, da se z delalci tako ravna, kakor z sužniki. Tacemu ljudomorstvu mora vladá i državni zbor za vselej konec storiti, saj so delalci tudi ljudje.

Na *Ogerskem* se godé strahovita razbojstva; skoraj vsak dan se čuje o pomorih celih rodov in ropanju njihovoga imetja. To so zelo žalostna znamenja in dajó ogerskej vladi slaba pričala.

Nezaslišane reči počenljajo celo vladni organi; tatvine iz državnih blagajnic, grozne telesne kazni, prava mučeništva srednjega veka, in druga zločinstva so na dnevnem redu, kakor

k večini pa nam se je treba primakniti uže zavoljo zloge, ki nam mora biti sveta. Sploh pa Glagolica v sedanjih verskih i političnih razmerah ni sposobna biti vseslovenskim cerkvenim pismom, oziroma pravopisom za naš obredni jezik. To nezmožnost lahko spoznamo in uvidimo, če se ozremo na pravoslavne Slovane, koji se bodo tudi v bodočnosti Azbuke neomahljivo držali.

Slovani, bratje ljubeznjivi! res je, mi imamo razne i različne verske i politične odnose; različne želje i nazore, razno vrstno mišljenje i hrepenenje; vsakojake značaje; — ali v tem spoznanju smo si jedini: »da le v zlatej slovanskej zlogi nam je zagotovljena naša silna moč i prihodan narodna sreča.«

Slovanski veleumi i narodni prosvetljeniki, ki z nami težite do prave naše vzajemnosti, govorite pri vsakej ugodnej priliki dobro besedo, da postanejo meso srčne naše želje glede obnovljenja slovanskega obrednega jezika — v domačej cerkvi.

Slovanska učitelja, blagovestnika i ljubeznjiva brata sv. Cirila i Metoda! vaju kličemo na pomoč: Sprostita nam po svoje velikej svetosti, po svojem obilnem zaslužanju t požrtvovanju za naš narod, tam pred božjim prestolom, milost i blagoslov, po katerem srčno hrepeni uže dolga stoletja zapadno, oziroma južno Slovanstvo.

Sveti slovanski jezik sta nam naša svetnika nekđaj prav v ta jedini cerkveni namen odločila i posvetila, da se z njim, kakor božjim orodjem, spenjamo tja gori nad zvezdne prostore, ter se v pobožnej molitvi stvarnika samega dotikamo i njega v hvalnih pesnih proslavljamo.

Ker se more v tem poglavju izrečenih naših idej prijeti vsaka zdrava pamet, vsak ostroumni i plemeniti duh našega naroda, tešimo se v dobrej nadeji i trdnej veri, da se vsepšno reši to jezikovo prašanje, malo po malo, na našo splošno radost, da tega srečnega časa, mogoče, še mi dočakamo.

Slovani! bratje, duše ljubeznjive! osobito vi mladi prosvetljeni narodni vitezi, naobraženi z lučjo slovanskega srca i uma,

pregreti od blazega duha za istinito narodno omiko i slovansko vzajemnost! — stopimo pod svitlo zastavo sv. Cirila i Metoda ter obnovimo srčno bratovsko ljubav v našo dejansko jedinstvo. To pa storimo prav zdaj ob pravej uri, ko nam je dana ugodna prilika naravnost iz Rima od prvonačelnika katoliške cerkve. Uničimo tedaj koren grenke nezloge mej seboj. Staro nesrečno vreme naj se umakne novemu dnevu i lepšemu solncu. Katolicizem i pravoslavje, zaradi katerih so se naši stari v svojo nesrečo sprli, in tako tudi pravopisni i politični razločki i odnosi v Slovanstvu, ne smejo našim vzajemnim težnjam nič več na poti biti.

Naše srce je polno vroče ljubezni do národa i domovine; v tej vročej ljubezni pa nas silno žéja, žéja nas do svete slovanske jedinstvi. Zato ponižno molimo k sv. Cirilu i Metodu: Sv. prosvetitelja, rešita národ vsega zla! združita Slovane v sveto zlogo!

Vse išče sreče v svojem rodu; tako naj dela tudi Slovan. Slovani najdemo srečo sami v sebi, če le hočemo in ako imamo odločilno dobro voljo. V to ime pomozita:

Sv. Ciril i Metod!

KONEC.

Obrekovana nevesta.

Nedavno ste prišle na Dunaju v sodnijo dve lepi, preprosto pa čedno oblečeni deklici, Pavla in Marija S... Tožile ste hišno oskrbnico *Majdaleno M...* Necega dne — tako ste pripovedovale sodniku — prišel je nek gospod k oskrbnici ter vprašal, na kakem glasu sve pri ljudeh. Oskrbnica je najslabše o nas govorila; rekla je, da hodive zvečer še le po desetih domu, da podnevi sprejemave gospode, in pomislite, gospod sodnik, oni gospod, ki je o nas pozvedaval, prijatelj je našemu ženinu!

Sodnik: Našemu ženinu? To vendar ni mogoče, saj more le ženin ene mej vama biti. — *Marija*: On je moj ženin, ali

medve ga vedno imenujeve našega ženina, in le pomislite, gospod sodnik, od onega časa noče nič več o meni slišati, jaz sem nesrečna deklica, imam ga tako rada in zdaj me noče vzeti; ali ni brez vesti oskrbnica, ker me je tako obrekla? — *Sodnik*: Umirite se, oskrbnica bo vas odpušcanja prosila. (Oskrbnici): Vi vidite, da ste slabo storili, ali morete deklici kaj slabega, očitati? — *Oskrbnica*: Ali, jaz prosim, prav nič nisem rekla, vse je laž. — *Pavla*: Tako, še legati hočete, to je zelo ostudno, *Sodnik* (kazoč na necega gospoda, ki je sedel v kotu in obravnava tiho poslušal): Ali je ta gospod morebiti ženin gosposličine Marije? — *Marija*: Da, on je, i le pogledite ga, zdaj noče o meni nič več slišati. — *Sodnik*: Nu, ko bo vas oskrbnica odpušcanja prosila, potem vam uže odpusti. (Ženinu): Ni res, to vi storite? — *Ženin* (počas pristopi k mizi, hladno): Tega ne storim, tega ne morem storiti; deklica, ki ima mej ljudmi slab glas, ne more moja žena biti. — *Sodnik*: Besedam oskrbnice ne bi smeli toliko važnosti dajati. — *Ženin*: Obravnava naj se izvrši, potem bom videl, ali je oskrbnica imela pravico, mojemu prijatelju tako poročati.

Ker oskrbnica še vedno taji, zasliši sodnik ženinovega prijatelja ter ga zapriseže; mej zaprisego vstane ženin ter se pobožno prekriža. — *Sodnik* (oskrbnici): Zdaj moram vas kaznovati, ali nečete krivice spoznati in obpuščanja prositi? — *Oskrbnica*: Prosim, cesarski svetnik, spoznavam svojo krivico, gosposličina Marija je prav vrla deklica, jaz sem legala, odpuščite mi. — *Marija* (ženinu): Kaj zdaj ti porečeš? — *Ženin*: Da boš moja žena; saj sem vedel, da si nedolžna; (sodniku) gospod sodnik, odpuščite razžaljenej nevesti i še bolj razžaljenemu ženinu, da smo vas nadlegovali. — Prosim, nič nemam odpuščati, tu lahko vsak svoje pravice išče, in pravica mu bude, obravnava je končana.

na Turškem. Vse to pa neovržno dokazuje, da je madjarski rod na smrt bolan, da ne bode dolgo, ko bo živel le še v zgodovini, ker grehi zoper naturo so česta, ki drži naravnost v mrtvaško deželo.

Vnanje države.

Italijanskega državnega zbora lexica hoče vreči ministerstvo.

Namenila se je namreč provzročiti debato o zunanji politiki, grajati prijateljstvo z Avstrijo in tako ministrom vrat zlomiti.

V Rimu nemajo kruha. Vsi peki so nehali peči; mesto je zatoraj naročilo kruha iz Napolja.

Na Srbskem je bil zadnje dni novinarski shod, h kateremu je poslalo 15 časnikov svoje zastopnike. Ustanovilo se je društvo, ki ima delati na to, da se mej srbskimi novinarji in družini pisatelji doseže zloga i napravi zakladnica v podporo pisateljev in novinarjev.

Na Albanskem so duhovi še vedno zelo vznemirjeni, posebno je Albance razburilo, ker je Derviš paša ugrabil in v prognanstvo poslal nekoliko zelo priljubljenih albanskih voditeljev. Drviš paša sicer skuša pomiriti deželo s tem, da ljudi podkupuje, ali jih pa terorizira. S tem pa le ogenj neti.

Rumunski kralj je zadnji teden odprl državni zbor ter kaj ostro govoril o donavskem prašanju, vzlasti zoper prizadevanja avstrijske vlade. To prašanje utegne še marsikako zapreko provzročiti.

Za kronanje ruskega carja se delajo v Moskvi velike priprave. Kronanje bo v cerkvi vnebohoda Matere božje v Kremli. Ves Kreml se v ta namen obnovi in je za to dovoljenih 200.000 rubljev.

V nemškem državnem zboru Bismarkovi nasprotniki zelo hudo napadajo tega moža, a on se vede v boju, kakor lev, kar za korak se ne umakne z svojega stališča.

Francozje v Afriki srečno vojujejo, i če ne pride nič posebnega vmes, k malu zatró vstajajo.

Na Irskem Angleži ne morejo reda napraviti; ljudstvo z veliko srditostjo stopa nasproti vladnim organom.

Lloydov parnik Danae je 29. novembra na potu v Varso butil v angleški parnik Romulus ter tega na dno pogrozno. Danae nema mnogo škode.

Pazite zdravja! To zimo, dasi je topla in lepa, razsaja v Trstu več *kužnih bolezní*; najhujše pa koze, rubečica (šarlah), difteritika in legar. C. k. namestništvo je ukazalo, da morajo učitelji vsako bolezen učencev dotičnemu ravnatelju naznaniti, in ta gosposki, da se v varstvo drugih otrok vse potrebno stori.

Električna razsvetljava, ki presegla po moči vsako drugo, uvedla se je za poskušnjo uže v nekaterih velikih mestih. Tudi na Reki se rabi v pristanišču. Naš rojak g. M. Živic, inženér v Trstu, pa je minoli telen storil predlog mestnemu odboru, da hoče veliko dvorano v mestnej palači z eno električno svetilnico tako razsvetliti, da bo dajala več luči, nego 200 *seec*. Predlog se je v preudarek izročil mestnej delegaciji.

Premog na Notranjskem. Iz Bukuja pri Postojni se nam piše: Tukajšnjim posestnikom se je posrečilo, da so blizu vasi našli izvrstno kameno oglje (Steinkohle), uže ga kopljejo in je upanje, da se v kratkem večina odkrije. Ta najdna je toliko ugodniša, ker je postaja merjena železane ceste »škofja Lokarst« blizu tega kraja namenjena, zato se nadejamo, da ta najdba nekoliko pomore, da se železnica »Loka-Trst« skoz naš kraj spelje.

Luka Svetec, Bleiweisov zastopnik. Po pogrebu dr. Bleiweisa so se zbrali narodnjaki v ljubljanskej čitalnici in zbrali državnega poslanca Luko Svetca vodilemu slovenskega naroda. Cestilimo starem prijatelju i še bolj slovenskemu narodu k tej srečnej volitvi.

»Gewerbebund« pod tem naslovom se je ustanovilo v Ljubljani neko društvo, katerega namen bi moral biti podpirati obrt, pa mu je menda na srečo najbolj socialistična propaganda. Tacega društva ne moremo priporočati.

Gosp. Anton Nedved, izvrsten slovenski skladatelj, odlikovan je s zlatim križcem za zasluge. Cestitamo.

Velnica. Tako se bo imenoval nov časnik, ki začne prihodnje leto v Ljubljani izhajati. Njegov namen bo, vejati pisavo slovenskih časnikov ter ocenjati sploh slovenske spise.

»Slovenija«, dijaško društvo na Dunaju priredilo je večerj *akademijo* v prid *»Jurčičevej ustanovi«*. Dotično vabilo nam je za zadnji list prepozno došlo.

Za spomenik v Dolini so darovali: G. K. Dragovina 20 gl. trgovec Fr. Kastelic 10 gl. in za tombolo 12 belih robecev. G. vitez G. A. kos kotonine.

Razne vesti.

Potres v Zagrebu je bil zadnje sredo zopet zelo hud, vendar škode ni provzročil, prestrašil pa je ljudstvo zelo; vsa šolska mladina je pobegnola iz šol, tudi iz krčem in kavan so ljudje planoli pod mio nebó.

Izseljevanje iz Italije. Kdor posluša naše italijanci, moral bi misliti, da je Italija raj, v kateri se med i mleko celita, in vendar tam ljudstvo mnogo slabše živi i nosi mnogo večja bremena, nego pri nas. To dokazuje tudi obilo izseljevanje v druge dežele. V letu 1879 se je izselilo 119.831 ljudi, izmej teh 18.617 v toliko zaničevano, barbarsko — Avstrijo! In koliko tisoč laških podanikov vsako leto išče kruha v Avstriji!

Slon — tat. Gosp. Madre ima v Parizu v ulici Boulogre-sur-Marne prodajalnice polno sladkarij in za njo stanovanje in spalnico. Neko noč, ko je bil uže v postelji, čuje sumljivo šumenje v prodajalnici. Naglo skoči na noge, vzame revolver v roke ter plane v prodajalnico. A koga tu najde? Pravega pravčatega slona; ki je prav lepo slaščice jedel, steklenice odpiral, pil iz njih likerje, zopet jih mašil i na prejšnja mesta postavil. Prav dobro se je gostil slon, za katerega je vodja necega zverinjaka najel stan poleg prodajalnice. Premetna žival se je morala po noči na kak način odvezati ter po nagibu priti v prodajalnico. Gosp. Madre ni imel poguna slona napasti, in vsak si lahko misli, da z revolverjem tudi ne bil dosti opravil; tekel je telaj k vodju omenjenega zverinjaka. Njegov vladnik je prišel o pravem času, da se je čudil, kako lepo je slon steklenice odmašil, tekočino izpil, zopet zamašil i na staro mesto postavil. Brez obotavljanja in upora je potem šel za svojim gospodom, kateremu je drugi dan prinesel Madre račun za 200 frankov »sur la consommation du monsieur l'éléphant«.

Poziv!

Slovensko slovstvo v obče napreduje in tudi šolska literatura po Slovenskem ne zaostaja. A slovensko šolstvo zasluži danes še večje pozornosti; treba bo tedaj na tem polji še z večjimi koraki napredovati.

V pospeh narodnega našega slovstva in v pomnožitev slovenskega pedagogičnega slovstva

nameravajo podpisani s tem nekoliko pripomočr da so se odločili izdajati *leto za leto* pod naslovom:

»Pedagogični letnik«

knjigo, katera bode na kacin 200 stranah velike osmerke prinašala raznovrstnega šolskega blaga. *Tvoriščni del* bode obsegal temeljite spise iz šolskega in učiteljskega življenja *sploh*, razprave o raznih važnih šolskih in učiteljskih prašanjih, razmatranje pedagogičnih in didaktičnih načel.

Praktični del bode pa zadrževal izborne članke o splošnej in posebnej metodi, razpravljal obravnavanja o *eseh* predmetih sedanje ljudske šole, nekoliko z ozirom na prepisane učne načrte, največ pa na podlagi pridobljenih skušenj — lastnih in drugih. — Sploh naj bi nam učiteljem *»Pedagogični letnik«* ki utegne v dodatku imeti poleg raznih šolskih migljav in naznanil tudi *imenuk* vseh slovenskih učiteljev in šol z dotičnimi plačami, sčasoma nadomestoval slovensko pedagogiko in metodiko, katere tako težko pogrešamo.

Da pa ta svoj sklep izpeljemo, potrebujemo obilne podpore. Zato si dovoljujemo vabiti vse p. n. učitelstvo in šolske prijatelje po vsem Slovenskem v obilno *narodevanje* in *sodelovanje*.

Narodevanje stane 1 gld (kasneje bode cena knjigi večja), in naj se blagovoli pošiljati do 1. aprila 1882 g. *Božid. Valenta-u* nadučitelju v *Krškem*.

Šolski pisatelji pa naj izvolijo *izvirne* izdelke (prevodov se ne bode sprejemalo) poslati do 1. junija 1882 g. *Io. Lapajne-tu* ravnatelju meščanske šole v *Krškem*.

Čisti dohodak pri razprodaji te knjige, ki izide v bodočih velikih počitnicah, se bode razdelil mej *pisatelje*; zaradi tega se bode poslana tvarina na tanko pretresovala in drobno izbirala.

V *Krškem* 1. decembra 1881.

J. Bozljaj, meščanski učitelj; *Fr. Jamšek*, nadučitelj v *Rajhenburgu* na *Štajerskem*; *J. Lapajne*, ravnatelj meščanske šole; *J. Ravnikar*, ljudski učitelj; *Božidar Valenta*, nadučitelj.

Zahvala.

Ob smrti preljubega našega očeta prejeli smo od blizo in daleč, iz slovenskih in sosednjih slovenskih pokrajín, posebno tudi iz bratske Hrvatske toliko dokazov presrečnega sočutja in prijaznih spominov, da nam primanjkuje besedi, vsakemu posebe se primerno zahvaliti.

Globoko ganjenega srca izražamo tedaj po tej poti vsem znanec in prijatelj, društvom tukajšnjim in deputacijam društev zunanjih, vsem dariteljem prekrasnih vencev, posebno pa tudi odboru, ki je tako prijazno skrbel za vreden pogreb, z jedno besedo, vsem, ki so ob smrti in bolezní nepozabljivega očeta izkazali svoje sočutje in udanost najpriščnejsjo zahvalo.

Rodovina Bleiweisova.

»Zaloga drv in oglja iz gozdov v Trnovi.« Opozarjamo naše bralce v Trstu na ta inserat v današnji »Edinosti«, ker je blago zares dobro in ceno. Cokli, kupljeni v večji meri, ceneji so, nego v mestnej »Usina a gas.«

Srbske srečke. Ko so se v začetku novembra izdale srbske srečke, smelo se je iz raznih vzrokov sklepati, da najdejo povsod mnogo kupcev. Pripravne so zaradi niske cene in lepih obrestih za vložene prihranjenega denarja, po 5kratnem izžrebanju v letu pa dajo več upanja na dobiček, nego katerehodi druge male srečke in stale so slednjič pod pokroviteljsvom menjavne hiše *»Mercur-ij«*, katere priljubljenost jim je služila za priporočilo. K ljubju temu je uspeh presegal vsako pričakovanje, kajti uže pred prvim iz žrebanjem je bil več, nego 1/2 del srečk nakupljen; vsled obilnega popraševanja po njih se je kurs precej porisl. Kdor je toraj srečke koj v začetku nakupil ali vsaj prvi obrok platil, ima razven druge nadeje tudi uže nekoliko *dobička* po kurzu. Menjavnica *»Mercur-ij«* prodaja tudi sedaj srbske srečke po službeno oglašenem dnevnem kurzu, kateri je danes **46 gld.** (in 50 kr. za obresti prvega kupona od 13. januarja prihod. leta), ter daje tistim, ki hočejo srečke po obrokih plačevati, priliko, za mesečne obroke samo **3 gld.** posiljati. In s tem si uže pridobe izključivno pravico, igrati pri vsakem poznejem srečkanju. *Prihodnje srečkanje bo uže 12. decembra*, in kurs še gotovo *porisči*, torej, kdor ima denarja, naj z nakupom ne odloga!

Hellerjeve muzik. Igrave se vsako leto o tem času naznanjujejo, da potem o *božiču* na nesevinih mizah vse drage darove presegajo. Vprašamo vsakega: kaj more mož ženi, ženin nevesti, prijatelji prijatelj lepšega in prijetnejšega pokloniti? Spominja nas na minole srečne ure, razveseli z svojimi sladkimi, in srce povzdigne s svojimi resnimi melodijami, prežene žalost, je najboljši tovaris samotnemu, in vzlasti bolniku zvesti prijatelj! Kratika: *Hellerjeva igrava* bi se ne smela pogrešati v nobenem salonu, v nobeni bolnici, v nobeni hiši! Za gosp. *krčmarje, konšitorje* in vsakovrstne prodajalce ni stvari, ki bi toliko gotovo kupcev privabila, kakor ta igrava. Od mnogih strani se nam potrjuje, da so se dohodili takim *kupčevalcem podvojili*; torej se priporoča onim, ki še si te igrave niso omislili, naj je kakor *močno vabilo* brez odlaganja kupijo in to tem bolj, ker se sme, ako kdo želi, tudi na obroke plačevati. *Gosp. duhovnikom*, kateri gledé na svoj stan ali zaradi duhove ne zahajajo v koncerte, tak umeten izdelek priskrbi najlepšo stalno zabavo. Opominjamo se, da so muzikalni komadi fino izbrani; najnoveše in priljubljene opere, operete, plesi, in pesni so v *Hellerjevih igravah* lepo združene. On je liferant mnogih vladarskih in visolih his, ter je pridobil na razstavih prve premije, nedavno v Melbournu je bil edini, ki je dobil častno diplomu in srebrno medaljo. To zimo priredi delitev sto darov, kateri stanejo 20.000 frankov, kar bo gotovo kupce vabilo, ker vsak, akoprav je kupil samo majhno igralno skatljico, z njo lahko pridobi veliko igravo. Za 25 frankov se prodajajo darilna pisma (Prämien-schein). Obširni ilustrirani ceniki z načrtom se dobivajo brezplačno in franco. Priporočamo *vsakemu*, tudi zaradi male igralne skatlje naj se naravnost oglasi pri fabriki, ker se tu pa tam prodajajo igrave za Hellerjeve, ki niso njegove. Vse pristne igrave in skatlje kažejo tiskano njegovo ime, na kar se ima paziti. Firma nema nikder zalog.

Dražbe.

V Trstu posestvo št. T. 425 v Škednji Alojzija Spadon, po vsakej ceni 16. decembra. — V Voloski posestvo Antona Spinčiča iz Spinčiča, cenjeno 276 gl., 17. decembra, 11. in 25. februarja. — V Bujah posestvo Petra Rodela iz Grižnjana, cenjeno 1030 gl., 24. decembra, 31. januarja. — V Komnu hiša in posestvo Josipa Suc iz Pliskovice, cenjeno 262 gl., 12. decembra, 12. januarja, 15. februarja. — V Kanalu posestvo Mihela Patribus iz Rončina, cenjeno 4500 gl., 17. decembra, 21. januarja, 18. februarja. — V Pazinu zemljišče Ivana Ugljar-Krail iz Pična, cenjeno 310 gl., 9. januarja, 9. februarja, 9. marcija. — V Pazinu posestvo in hiša v Zminju Josipe Jurkota iz Zminja, cenjeni 750 gl., 16. januarja, 16. februarja, 16. marcija. — V Pazinu posestvo bratov Prem iz Koridja, cenjeno 474 gl., 12. januarja, 12. februarja, 13. marcija. — V Sežani zemljišče zgoniske županije, cenjeno 26 273 gl., 9. januarja z opazko, ako se ne bode moglo pri prvej dražbi podati, odda se pri drugej pod ceno. — V Bujah hiša in posestvo Ivana Calcino po domače Čuko, cenjeni 1743 gl., 9. januarja, 4. februarja. — V Matovunu hiša in posestvo Matije Levač iz Matovuna, cenjeni 1053 gl., 21. decembra, 26. januarja. — V Pazinu posestvo Filipa Bešič iz Zareča, cenjeno 580 gl., 19. decembra, 19. januarja, 16. februarja. — V Labinu hiša in posestvo Antona Blazovič iz Sumberka, cenjeni 1035 gl., 16. decembra, 20. januarja, 24. februarja. — V Koprju posestvo Antona Rodella iz Ospe, cenjeno 343 gl., 14. decembra, 14. januarja, 14. februarja. — V Tolminu njive in travnik Josefa Kosen iz Magazd, cenjeni 400 gl., 19. decembra, 19. januarja, 20. februarja. — V Tolminu travnik Antona Košuta iz Zadlar Čadra, cenjen 130 gl., 13. decembra, 13. januarja, 14. februarja. — V Trstu posestvo Antona Teme iz sv. Križa, cenjeno 6247 gl., 15. decembra, 6. januarja, 16. februarja. — V Gorici posestvo Silvia in Valentina Ruggero, cenjeno 3800 gl., 9. januarja, 6. februarja, 9. marcija.

Tržno poročilo.

Kava — brez spremembe; imetniki celo radj popuščajo 1 do 2%, pri cenl. Rio velja gl. 50 do gl. 69. — *Java* gl. 75 do gl. 80.—, *Portorico* gl. 83 do gl. 110. — *Ceylon plant.* gl. 98 do gl. 130.

Olje — kupuje se po nekoliko nižji ceni. — *Namizno gl.* 55 do gl. 63.—, *jedilno gl.* 39 do gl. 45.—, *bombažno gl.* 36 do gl. 40.

Sadje. — *Sultanina gl.* 36 do gl. 41.—, *cevebe gl.* 24 do gl. 34.—, *opaša gl.* 23 do gl. 24.—, *fige v venci gl.* 16 do gl. 16 1/2, v *sodih gl.* 12 do gl. 15.—, *mandiji gl.* 83 do gl. 86.—, *rožič gl.* 6 do gl. 7 1/2, *pomeranče in limoni gl.* 5/ do gl. 6.

Riž — *Italijanski gl.* 16 do gl. 22.—, *Rangoon gl.* 13 do gl. 14 1/2.

Petrolje — po jako nizkej ceni gl. 9 1/2 do gl. 10.

Domači pridelki. *šizol rudeč gl.* 12 1/2, *bohinec gl.* 13 1/2, *koks gl.* 14 1/2, *kanarin gl.* 13 1/2, *zeleni gl.* 12 1/2, *bell gl.* 11 1/2, *mešani gl.* 8 do gl. 8 1/2, — *maslo gl.* 56 do gl. 88.—, *češpa gl.* 15.

Dunajska borza dne 6. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 • 25 •
Zlata renta	93 • 95 •
1860 državni zajem	133 • 50 •
Delnice narodne banke	838 • — •
Kreditne delnice	367 • 40 •
London 10 lir sterlin	118 • 75 •
Napoleoni	9 • 40 1/2 •
C. kr. cekini	5 • 57 •
100 državni mark	58 • 05 •

Zahvala.

Presrečno zahvaljujem se vsej p. n. gospodi, katera je dne 27. t. m. pod *Gradom* mojega ljubega sina

Arminija

do hladne gomile sprejmiti blagovolila. V ravno tej meri izrekam srčno zahvalo tudi p. n. sežanskej gospodi, ki je dne 29. i. m. dragemu mi sinu

Ivanu

zadnje čast skazala. Sežani, 30. novembra 1881. **Jakob Stanich.**

Ljubljanske srečke

za samo 50 kr. na teden 28 gld. ali tudi 2 gld. na mesec

Ako so platilo na enkrat 24 gld. in se morajo vleči vsaj a 30 gld., pošiljajo se tudi proti *poštni nakaznoli* ali zajemu.

Pri *Jos. Zoldan* v Trstu, *verificirski vred* za izžrebovanja in menjavnica, Casa fu *Stratti* poleg c. k. namestništva. (14—11)

A. G. Casalotti, Piazza S. Giovanni N. 6 se počasti, sl. občinstvu naznaniti, da je od 20. t. m. odprl veliko zalogo *žepnih in drugih ur*; pri njemu se izvršujejo vse poprave solidno in po najnižji ceni. (20—3)

C. Jaschi

na cesti v *Istro* (pri sv. Jakobu), *Trst*. C. k. *zaloga smodika*. Prodaja en gros & detail. Smodik za lov, za mine, za možnarje. Lastnik dovoljenega skladišča za *dinamit*. Naročila se izvršujejo natančno v katero bodi deželo. V mestu jih sprejema *G. Sanzin* & C. prodajalec cvetlic na velikem trgu. Palazzo Modello. (26—4)

